

HARIDUSE RAHVAKOMISSARIAADI TEATAJA

AMETLIK AJAKIRI

Ilmub tarviduse järgi, umbes 24 vihikut aastas.

Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Hariduse Rahvakomissariaat (Tõnismägi 11). Tel. 453-49

Nr. 19.

28. detsembril 1940.

Nr. 19.

ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Hariduse Rahvakomissari poolt antud õppejõudude tasude määruse kohaldamise ja ühtlase teostamise ajutise juhendi kinnitamise kohta.

Õppejõudude tasude määruse kohaldamise ja ühtlase teostamise ajutine juhend.

Juhend rahvaraamatukogude võrgu kava koostamiseks.

Rahvaraamatukogude arvestuse ja tehnika juhend.

Tartu Riikliku Ülikooli kateedrite nimestik.

Hariduse Rahvakomissari käskkiri Põhja-Eesti Poliitharidustöö Kooli avamise kohta.

Põhja-Eesti Poliitharidustöö Kooli tunnikava.

Rahvahariduse mõnede määruste kehtivuse kaotamise juhend.

Rahvahariduse ja kultuuriala mõnede määruste kehtivuse kaotamise juhend.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1940. a. 19. detsembri ringkiri nr. 12 mitmesuguste juhendite, ringkirjade ja korralduste kehtivuse kaotamise asjas.

AMETLIK OSA.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu

m ä ä r u s

Hariduse Rahvakomissari poolt antud Õppejõudude tasude määruse kohaldamise ja ühtlase teostamise ajutise juhendi kinnitamise kohta.

ENSV Teataja 1940, 69, 937.

Kinnitada Hariduse Rahvakomissari poolt antud Õppejõudude tasude määruse kohaldamise ja ühtlase teostamise ajutine juhend.

Rahvakomissaride Nõukogu Esimees J. Lauristin.

Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitseja H. Haberman.

Tallinn, 19. detsembril 1940.

Õppejõudude tasude määruse kohaldamise ja ühtlase teostamise ajutine juhend.

Tasude maksmine alg-, kesk- ja kutsekoolide õppejõududele toimub Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee määruse alg-, kesk- ja kutsekoolide õppejõudude tasude tõstmise kohta (ENSV Teataja 1940, 56, 666) alusel. Selle määruse kohaldamiseks ja ühtlaseks teostamiseks on antud käesolev ajutine juhend, mille eeskirjad on järgmised:

§ 1. Algkoolideks õppejõudude tasude suhtes loetakse algkoolide esimesed neli klassi (I—IV õppeaasta).

§ 2. Mittetäielikeks keskkoolideks õppejõudude tasude suhtes loetakse algkoolide V ja VI klassid, nende juurde kuuluvad täiendusklassid ja teised üldhariduslikud õppeasutised, millede klassid ühtluskooli süsteemi järgi ei ulatu üle seitsmendama õppeaasta. Samuti loetakse mittetäielikeks keskkoolideks kaheaastased täienduskoolid ja praeguste keskkoolide I klassid.

§ 3. Keskkoolide praeguste II—VI klasside (8—12 õppeaastad) õpetajatele maksetakse tasu määrukses keskkoolide VIII—X klasside kohta ettenähtud normide järgi.

§ 4. Kutsehariduslike õppeasutiste õppejõududele maksetakse tasu mittetäielike keskkoolide ja keskkoolide õpetajate normide järgi vastavalt nende õppeasutiste õppeaastatele järgmiselt:

- 1) mittetäieliku keskkooli õpetajate normide järgi maksetakse tasu kutsehariduslike õppeasutiste nende klasside õpetajatele, mis ei ületa ühtluskooli seitsmendat õppeaastat;
- 2) keskkooli õpetajate normide järgi maksetakse tasu kutsehariduslike õppeasutiste nende klasside õpetajatele, mis ületavad ühtluskooli seitsmenda õppeaasta.

§ 5. Kutsehariduslike õppeasutiste juhatajatele (direktoritele) maksetakse tasu keskkoolide direktorite normide järgi neis õppeasutistes, kus klass või klassid ületavad ühtluskooli seitsmenda õppeaasta (klassi). Kõigile teistele kutsehariduslike õppeasutiste juhatajatele maksetakse tasu mittetäielike keskkoolide juhatajate normide järgi.

§ 6. Kunsti- ja muusikakoolidest loetakse õppejõudude tasude suhtes:

- 1) keskkoolideks — Jaan Koorti nimeline Riigi Rakenduskunstikool, Tartu Muusikakool, Tallinna Konservatooriumi keskkursus ja Lavakunstikool;
- 2) mittetäielikeks keskkoolideks — muusikaalgkoolid ja Tallinna Konservatooriumi eelkursus.

Konrad Mägi nimeline Riigi Kõrgem Kunstikool ja Tallinna Konservatooriumi kõrgem kursus on kõrgemad õppeasutised ka õppejõudude tasude suhtes ja seega nende õppeasutiste õppejõudude tasude maksmine toimub ülikoolide õppejõudude suhtes kehtivate normide järgi.

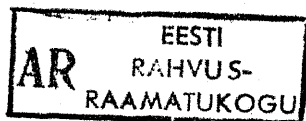
§ 7. Kui ühe juhataja (direktori) juhatamisel on ühtaegu kaks või enam õppeasutist, siis maksetakse juhatajale (direktorile) tasu tema juhatamisel oleva õppeasutise selle tüübi järgi, kus tasu on suurem.

Kui juhatajal (direktoril) on juhatada ühtaegu kaks või enam õppeasutist, siis võib põhistatud asjaoludel Hariduse Rahvakomissari otsusel maksta temale lisatasu teise teenistuskoha pidamise (kõrvaltöö) kohta kehtivate eeskirjade kohaselt ja piirides.

Lisatasu ei või maksta nendele juhatajatele, kelle juhatamisel olevad õppeasutised moodustavad pedagoogilise juhtimise suhtes ühe terviku. Samuti ei või maksta lisatasu nendele juhatajatele, kelle juhatamisel olevate õppeasutiste klasside arv kokku on alla 7 klassi.

§ 8. Õppeained on määrukses õpetajate tasude normide suhtes jaotatud kahte rühma mittetäieliku keskkooli ja keskkooli ülesannete ning sellega seoses oleva ainetes osatähtsuse seisukohalt. Määruse kohaldamisel kutsehariduslike õppeasutiste õppejõudude suhtes on aga õppeained hinnatavad nende õppeasutiste sihtide seisukohalt.

Sel asjaolul tuleb kutsehariduslikes õppeasutistes maksta tasu määrukses tähen-datud vastavate kõrgemate normide järgi kõikide õppeainete õpetajatele, arvatud välja võimlemine, muusika, laulmine ja sõjaline väljaõpe.

Pedagoogiliste õppeasutiste õppejõududele maksetakse erandina tasu kõigi õppeainete eest kõrgemate normide järgi.

§ 9. Eelmine (8) paragrahv on kohaldatav ka muusika- ja kunstikoolide suhtes selle täiendusega, et muusikakoolides maksetakse ka muusika ja laulmise õpetajatele tasu vastavate kõrgemate normide järgi, samuti ka võimlemise õpetajatele neis muusikakoolides, kus see õppeaine kooli ülesannete seisukohalt kuulub põhiainete hulka.

§ 10. Vene keele ja kirjanduse, konstitutsiooni ja astronoomia õpetajatele mittetäielikus keskkoolis ja keskkoolis, samuti ka eesti keele õpetajatele mittetäielikus keskkoolis ja keskkoolis, kus eesti keel ei ole õppekeeleks, maksetakse tasu vastavate kõrgemate normide järgi. Käsitöö, kodunduse ja esmaabi õpetajatele maksetakse aga neis koolides tasu vastavate madalamate normide järgi.

§ 11. Tööstusrajoonide all tuleb mõista töölisasulaid. Seega töölisasulates asuvate õppeasutiste õppejõududele maksetakse tasu ühisel alusel linnades asuvate õppeasutiste õppejõududega.

Töölisasulate nimestik kinnitatakse Hariduse Rahvakomissari poolt kooskõlas sellekohaste eeskirjadega.

§ 12. Õppejõudude liigitamine hariduse ja pedagoogilise ettevalmistuse kohaselt määruses tähendatud klasside ja järkude järgi toimub järgmistel alustel:

I — IV klass.

- I järk: 1. Algkooli õpetaja või sellele vastava kutsega isikud, kelle pedagoogiline ja üldine haridus kokku on vähemalt 9 aastat.
2. Eksternina algkooli või aineõpetaja (koduõpetaja) kutse omandanud isikud.
3. 2-aastased pedagoogilised kursused linnakooli juures lõpetanud isikud.
- II järk: 1. Üldhariduslike keskkoolide (gümnaasiumide) ja neile vastavate kutsekoolide lõpetajad ilma pedagoogilise erihariduseta (õpetaja kutseta).
2. Kõik algkooliõpetaja kutsega isikud, kes ei kuulu I järku.

V — VII klass.

Põhiainete õpetajad.

- I järk: Kõrgema haridusega õpetajad.
- II järk: 1. Ilma kõrgema hariduseta kesk- või kutsekooliõpetaja kutsega õpetajad.
2. Õpetajate instituutide ja pedagoogiumide lõpetajad.
3. Õpetajate Seminaride lõpetajad peale 1. jaan. 1920.
4. Keskkooli üldharidusele toetuvate vähemalt kaheaastaste pedagoogiliste õppeasutiste (instituudid, kursused) lõpetajad.
5. Ilma täieliku kõrgema hariduseta õpetajad (lõpetanud vähemalt kolm kursust või õiendanud sellele vastava osa eksameist).
6. Täieliku keskharidusega ja algkooli- või aineõpetaja (koduõpetaja) kutsega õpetajad.

Mittepõhiainete õpetajad.

- I järk: Kõrgema haridusega õpetajad.
- II järk: 1. Ilma kõrgema hariduseta kesk- või kutsekooliõpetaja kutsega õpetajad.
2. Kesklaridusega õpetajad.

VIII — X klass.
Põhiainete õpetajad.

- I järk: Kõrgema haridusega õpetajad.
II järk: 1. Ilma kõrgema hariduseta kesk- või kutsekooliõpetaja kutsega õpetajad.
2. Õpetajate instituutide lõpetajad.
3. Ilma täieliku kõrgema hariduseta õpetajad (lõpetanud vähemalt kolm kursust või õiendanud sellele vastava osa eksameist).

Mittepõhiainete õpetajad.

- I järk: Kõrgema haridusega õpetajad.
II järk: 1. Ilma kõrgema hariduseta kesk- või kutsekooliõpetaja kutsega õpetajad.
2. Ilma täieliku kõrgema hariduseta õpetajad (lõpetanud vähemalt kolm kursust või õiendanud sellele vastava osa eksameist).

§ 13. Õppejõudude hariduse tõendusteks on õppeasutiste ja Hariduse Rahvakomissariaadi kui ka endise Haridusministeeriumi poolt väljaantud tunnistused ja diplomid.

Kui õppejõu haridus ei ole määratav otseselt esitatud tunnistuste ja diplomite järgi, siis otsustab Hariduse Rahvakomissar õppejõu hariduse vastavuse mõnele § 12 tähendatud õppeasutise liigile.

§ 14. Õppejõudude pedagoogiline tööstaaz määratakse õppejõudude teenistuskirjade ja muude teenistuse või töö kohta käivate tunnistuste või tõenduste alusel.

§ 15. Pedagoogilise tööstaazi alla arvatakse teenistus ja tegevus järgmistes asutistes ja aladel:

- 1) teenistus õppejõuna õppeasutistes;
- 2) teenistus koolide inspektorina, koolide peainspektorina ning muu tegevus ja teenistus õppeasutiste pedagoogilise järelevalve alal;
- 3) õppejõudude teenistus koolivalitsuste ja rahvahariduse osakondade juhatajana, samuti tegevus ametiühingute organites valitavatel teenistuskohadel;
- 4) õppe-metoodiline tegevus metoodilistes ja pedagoogilistes kabinettides ning pedagoogilistes jaamades;
- 5) eelkoolialiste laste pedagoogide tegevus;
- 6) tegevus lasteaedades, lastemajades ja lastekodudes juhatajana, direktorina ja kasvatajana;
- 7) pedagoogilistes õppeasutistes, ülikoolides ja teaduslikes asutistes olemise aeg, kui sellele eelnes ja sellele otseselt järgnes pedagoogiline tegevus;
- 8) teenistus või tegevus, mis on kuni käesoleva juhendi andmiseni tunnustatud vastavas korras pedagoogilise tegevusena või õppejõu praktikana;
- 9) Hariduse Rahvakomissari poolt pedagoogilisele tegevusele vastavaks tunnustatud teenistus või tegevus.

§ 16. Pedagoogilise tööstaazi alla ei arvata usuõpetuse õpetamist.

§ 17. Õpetaja kuutasu arvutatakse määruse kohaselt õpetaja nädalatundide arvu järgi, kusjuures nädalatundide normaalarvuks on vastavalt 18 ja 24 tundi.

Üle nädalatundide normaalarvu antud tundide eest maksetakse õpetajale lisatasu vastavalt $\frac{1}{18}$ või $\frac{1}{24}$ osa kuupalgast iga nädala tunni eest. Kui õpetaja nädalatundide normaalarv on vastavalt alla 18 või 24 tunni, siis maksetakse temale tasu vastavalt $\frac{1}{18}$ või $\frac{1}{24}$ osa kuupalgast iga nädala tunni eest.

§ 18. Kui õppejõud annab tunde mitmes koolis erineva tasuga ja tundide normaalarvuga või ühe kooli klassides erineva tasuga ja tundide arvuga, siis arvu-

tatakse tema tasu vastavalt nende koolide ja klasside kohta kehtivate tasunormide alusel neis antud tundide arvu kohaselt. Samuti toimub vastavate normide järgi tasu arvutamine ka siis, kui õpetaja õpetab õppeaineid erineva tasuga.

§ 19. Määruse p. 4 tähendatud lisatasu õpilaste kirjalike tööde läbivaatamise eest maksetakse eesti ja vene keele ja kirjanduse ning matemaatika õpetajatele.

§ 20. Määruse p. 4 tähendatud lisatasu 40 rubla suuruses kuus maksetakse vastavale õpetajale täiendavalt tema põhitasule 18 tunnise õpetamise eest nädalas tähendatud ainete alal. Kui aga õpetaja töö neis ainetes kestab nädalas üle 18 tunni, siis vastavalt sellele suureneb ka tasu kirjalike tööde läbivaatamise eest. Kui aga tema tundide arv neis ainetes on nädalas alla 18 tunni, siis maksetakse temale vastavalt vähem lisatasu.

§ 21. Määruse p. 9 nimetatud eriliigi koolide hulka kuuluvad erirežiimiga koolid, nagu raskeltkasvatatavate, nõrgaandeliste laste, kurttummade, pimedate koolid, lastekodude ja lastesanatooriumide juures asuvad koolid ning teised sellelaadilised õppeasutised.

§ 22. Direktorite ning pedagoogilise tööala juhatajate töötasu arvutamisel arvatakse kokku nende juhatamisel olevate õppeasutiste kõik õpilased ja klassid ning töötasu määratakse selle järel kujunenud õpilaste ja klasside üldarvude alusel, kusjuures ühendatud klassid (klassikomplektid) loetakse ühe klassi ette.

§ 23. Direktorite ja pedagoogilise tööala juhatajate töötasu määratakse vastavas suuruses mõlema määruuses tähendatud tunnuse, s. o. õpilaste arvu ja klasside arvu olemasolul. (Näide: Kui mittetäielikus keskkoolis on õpilaste arv 300, klasside arv on aga seejuures 7, siis määratakse direktorile ja pedagoogilise tööala juhatajale töötasu normi järgi, mis on ette nähtud direktorile ja pedagoogilise tööala juhatajale mittetäielikus keskkoolis õpilaste arvuga 280.)

§ 24. Eriliigi koolide direktorite ja pedagoogilise tööala juhatajate töötasu määratakse olenevalt ainult klasside arvust.

§ 25. Kõrgema astme kutsekoolide, Jaan Koort'i nimelise Riigi Rakendus-kunstikooli ja merekoolide direktoritele ja pedagoogilise tööala juhatajatele maksetakse tasu pedagoogiliste seminaride direktorite ja pedagoogilise tööala juhatajate normide alusel.

§ 26. Direktorite, koolijuhatajate ja pedagoogilise tööala juhatajate töötasu määramine toimub 1. oktoobril oleva õpilaste arvu ja klasside arvu alusel. Nende töötasu ei või muutuda aasta kestusel toimuva õpilaste arvu ja klasside arvu muutmise tagajärjel.

§ 27. Juhatajaid algkoolides, kui õpilaste arv ei ole alla 320 ja klasside arv ei ole alla 8, samuti õpetajate seminaride algkoolide juhatajaid võib Hariduse Rahvakomissar vabastada õppetööst (tundide andmisest). Juhatajale algkoolides, kui õpilaste arv ei ole alla 160 ja klasside arv ei ole alla 4, võib Hariduse Rahvakomissar vähendada tundide arvu kuni 50% võrra. Mõlemal juhul saavad nende algkoolide juhatajad töötasu määruse kohaselt täies ulatuses.

§ 28. Õpetajate seminaride algkoolide õpetajatele arvestatakse seminari õpilaste — praktikantide poolt antavate praktikatundide ettevalmistus- ja järeltööd kuni 12 nädalatunni ette, vastavalt iga õpetaja tegevuse ulatusele nende tööde alal.

Samas ulatuses võib arvestada ka mitmesuguseid lisatöid eriliigi koolides.

§ 29. Klassikomplektides, kus on ühendatud algkooli nooremad klassid (I—IV) algkooli vanemate klassidega (V—VI), maksetakse tasu mittetäieliku keskkooli normide alusel, kui koolis on olemas kõik kuus klassi.

§ 30. Kutsehariduslikes õppeasutistes, kus see praktilise tööõpetuse teostamiseks tarvilik on, võetakse ametisse kuupalgalistena instruktorid, kes jagunevad vanemateks instruktoriteks, instruktoriteks ja oskustööliseks (tegelikkude tööde juhatajateks) ja kelle töötundide arv nädalas on 45. Iga kooli instruktorite arvu ja palgamäärad kinnitab Hariduse Rahvakomissar, kusjuures instruktorite kuupalk nende liikide ja staaži kohaselt võib olla 275 kuni 500 rubla.

§ 31. Töötasu kõrgendust, mis oli tingitud muudatustest hariduse järgus ja pedagoogilises tööstaažis, arvestatakse pärast vastavate tõendavate dokumentide esitamist, alates järgmise kuu esimesest päevast.

§ 32. Koolide kabinettideks määruse p. 7 mõttes loetakse kooli nõudeile vastavalt varustatud füüsika, keemia, loodusteaduse ja sõjalise väljaõppe kabinetid ning kutsekoolide erikabinetid, kutsekoolide õppetöökogjad, õppetööstused kui ka õppekõõgid ja õppetöõks kasutatavad koolimajapidamised.

Kabinettide arv, mille juhatamise eest maksetakse lisatasu, ei või olla algkoolis üle kahe, mittetäielikus keskkoolis üle kolme, keskkoolis üle nelja ja kutsekoolis üle seitsme.

Algkoolis või mittetäielikus keskkoolis, kus on alla kolme klassi või klassikomplekti, ei või maksta lisatasu kabinettide juhatamise eest.

Kabinettide arv, mille juhatamise eest maksetakse lisatasu, määratakse koolide tegevuse ulatuse alusel kindlaks algkoolide ja mittetäielike keskkoolide suhtes vastava maakonna või linna rahvahariduse osakonna juhataja poolt ja kõigi teiste koolide suhtes Hariduse Rahvakomissariaadi vastava osakonna juhataja poolt.

§ 33. Koolide raamatukogude juhatamise eest maksetakse lisatasu igas koolis kooli kesk- või pearaamatukogu juhatamise eest.

Ainult põhistatud asjaoludel võib Hariduse Rahvakomissari loal suuremates koolides maksta lisatasu kahe raamatukogu juhatamise eest.

§ 34. Internaadi juhatamise eest maksetakse lisatasu 40 rubla kuus, kui õpilaste arv internaadis on püsivalt üle 9, 60 rubla kuus, kui õpilaste arv internaadis on püsivalt üle 20, ja 100 rubla kuus, kui õpilaste arv internaadis on püsivalt üle 50.

§ 35. Koolide kabinettide ja raamatukogude ning internaatide juhatamise eest määrab tasu § 32—34 tähendatud alustel ja piirides Hariduse Rahvakomissariaadile vahenditult alluvates õppeasutistes Hariduse Rahvakomissariaadi vastava osakonna juhataja ja kõigis teistes õppeasutistes vastavate maakondade ja linnade rahvahariduse osakondade juhatajad.

§ 36. Tagavaraõpetaja palganormiks on 300 rubla kuus.

§ 37. Õppejõu kuupalk ühes kõigi lisatasudega (tundide tasu juhatajale või direktorile, ülenormitundide tasu, tasu klassijuhatamise, kabineti ja raamatukogu juhatamise eest jne.) ei või kokku olla suurem kui tema kahekordne põhipalk. Erandjuhud lahendatakse Hariduse Rahvakomissari otsustega.

§ 38. Väljaspool linnu ja töölisasulaid asuvate õppeasutiste õppejõududele on kooliülalpidajad kohustatud andma korteri ühes kütte ja valgustusega tasuta kooli juures või tasuma õppejõududele korteri ja kütte ning valgustuse kulud, kui korterit ei ole kooli juures olemas ja kooliülalpidaja ei ole õppejõule korterit tasuta andnud.

Linnades ja töölisasulates on kooliülalpidajad kohustatud hoolitsema selle eest, et õppejõududel oleks võimalik vastavaid kortereid saada, kusjuures juhatajate (direktorite) korterid peavad olema õppeasutiste juures. Kortereid eest linnades ja töölisasulates tasuvad õppejõud üüri sellekohaste kehtivate normide järgi.

§ 39. Et vältida suuremaid muudatusi õppetöö kujunenud korralduses ja õppejõudude tööjaotuses 1940/41. õppeaastal, võib Hariduse Rahvakomissari nõusolekul põhistatud asjaoludel lahendada käesoleval kooliaastal konkreetküsimumi vastavates koolides erinevalt käesoleva juhendi üldmõtte piires.

§ 40. Õppejõududele nende teenistuskoha, tundide arvu ja pedagoogilise staaži kohaselt tasude arvutamist ja tasulehtede koostamist toimetavad Hariduse Rahvakomissariaadile vahenditult alluvate õppeasutiste suhtes need õppeasutised õppeasutiste juhatajate (direktorite) juhtimisel ja järelevalvel ja kõigi teiste õppeasutiste õppejõudude suhtes maakondade ja linnade rahvahariduse osakonnad.

§ 41. Maakondade ja linnade rahvahariduse osakonnad on kohustatud hoolitsema selle eest, et tasude maksmine õppejõududele toimuks korrapäraselt ja õigeaegselt.

Tasude väljamaksmine toimub õppeasutiste juhatajate (direktorite) kaudu sellekohaste eeskirjade kohaselt koostatud tasulehtede järgi.

Hariduse Rahvakomissar N. A n d r e s e n.

Juhend rahvaraamatukogude võrgu kava koostamiseks.

A l u s: Rahvaraamatukogunduse korraldamise juhendi (ENSV Teataja 1940, 40, 460) § 7.

1. Rahvaraamatukogude võrgu kava koostamine peab toimuma leninlike põhimõtete järgi:

- a) mitte luua paralleelseid organisatsioone, vaid rajada ühtne kavakindel organisatsioon;
- b) luua säärane rahvaraamatukogude võrk, mis võimaldab rahvale kasutada iga olemasolevat raamatut;
- c) raamat — massidesse, rahvaraamatukogu — tee selle loosungi teostamiseks.

2. Et raamat oleks kergesti kättesaadav igale töötavale kodanikule, peab rahvaraamatukogude võrk sisaldama rahvaraamatukogusid, haruraamatukogusid ja raamatulaenutuspunkte säärasel arvul, et need asutised ei asuks oma ringkonna kaugemaist töötavaist kodanikest üle 3—5 km kaugusel.

3. Igas linnas ja vallas peab olema vähemalt üks linna resp. valla rahvaraamatukogu.

Mitme rahvaraamatukoguga linnas ja vallas moodustatakse üks neist keskraamatukoguks, kusjuures teised raamatukogud tegutsevad selle harukogudena.

Keskraamatukogul ja haruraamatukogul on igal oma alaline raamatufond, mis on korraldatud vastava süsteemi järgi. Nende raamatukogude võrgu moodustavad üldiselt senisesse avalike raamatukogude võrku kuulunud raamatukogud oma iseisva raamatufondiga.

4. Senistest avalikest raamatukogudest kujundatud rahvaraamatukogude võrk ei tee aga raamatut kergesti kättesaadavaks kõigile töötavale kodanikele, kuna väga paljud külad ja elamispunktid asuvad raamatukogudest võrdlemisi kaugel. Seepärast

tuleb igasse külla ja elamispunkti, kus ei ole võimalik ega otstarbekohanegi asutada iseseisvat rahvaraamatukogu, organiseerida raamatulaenutamispunkt.

Raamatulaenutuspunktil ei ole oma alalist iseseisvat raamatufondi, vaid seda varustab raamatutega keskraamatukogu või viimase korraldusel lähim haruraamatukogu.

Raamatulaenutuspunkti varustamine raamatutega toimub sääraselt, et temale kasutamiseks antud raamatute koostist perioodiliselt alatasa uuendatakse, seda mööda kuidas raamatud läbi loetakse. Läbiloetud raamatud saadetakse keskraamatukogusse või harukogusse tagasi, kust raamatulaenutuspunkti nende asemele saadetakse uued raamatud.

Raamatulaenutuspunkt esineb vastava iseseisva rahvaraamatukogu osakonnana või allasutisena, mille ülesandeks on lugejate teenimine raamatutega (kasutades selleks iseseisva rahvaraamatukogu raamatufonde), raamatupropaganda ja elementaarne poliitharidustöö raamatuga.

Raamatulaenutuspunkti juhatab vastava organisatsiooni või asutise poolt selleks valitud või määratud seltsimees, kes seda ülesannet täidab vabatahtliku ühiskondliku kohustuse täitmise korras.

Raamatulaenutuspunktid omavad eriti maa oludes erakordselt suurt tähtsust. Ainult hästi organiseeritud raamatulaenutuspunktide võrgu abil on võimalik raamatut viia linnadest kõige kaugemasse külladesse ja taludesse, ainult nende abil on võimalik teostada leninlikke põhimõtteid rahvaraamatukogunduse alal: viia raamat massidesse.

Seepärast organiseeritakse raamatulaenutuspunktid igas külas ja elamispunktis, kus puudub iseseisev rahvaraamatukogu, kusjuures üldreeglina need organiseeritakse olemasolevate poliitharidusasutiste: rahvamajade, klubide, punaste nurkade jne. juurde, viimaste puudumisel aga mõne töötava rahva organisatsiooni või asutise juurde. Raamatulaenutuspunkti võib mahutada rahvamajja, klubiruumidesse, koolimajja, vallamajja või isegi talumajja.

Linna või valla keskraamatukogu peab kujunema baasiks, mis organiseerib raamatulaenutuspunkte ja varustab neid kirjandusega. Seda tuleb arvestada nende raamatukogude organiseerimisel, eriti aga nende raamatufondide komplekteerimisel. Keskraamatukogu juhataja ülesandeks on organiseerida ja instrueerida raamatulaenutuspunktide tööd oma ringkonnas ja vastutada selle töö eest. Erandina võivad aga ka haruraamatukogud organiseerida raamatulaenutuspunkte, oma tegevust selles suhtes keskraamatukoguga kooskõlastades.

Vastava rahvaraamatukogu ja raamatulaenutuspunkti vahekorrad määratakse erilepinguga.

5. Linna ja valla rahvaraamatukogude võrk organiseeritakse sääraselt, et igale raamatukogule määratakse oma kindel ringkond, mille kodanike teenimine raamatuga on vastava kogu ülesandeks. Ka raamatulaenutuspunktile määratakse oma ringkond.

Vastavalt asustamise ja elamiskeskuste arengule teostatakse ka rahvaraamatukogude võrgu kohaldamist elunõuetele, seda pidevalt uute raamatukogudega ja raamatulaenutuspunktidega täiendades.

6. Neis kohtades, kus tegutsevad või asutatakse ametiühingute raamatukogud, sobitatakse viimaste üllapidajatega säärane sõbraliku koostöö kokkulepe, mille kohaselt ametiühingud raamatukogu teenib oma liikmete tarvete kõrval ka oma ringkonna

teiste töötavate kodanike lugemistarbeid. Rahvaraamatukogude võrgu kavva kirjutatakse selle kohta vastav märge.

7. Rahvaraamatukogude võrgu kava koostavad Tallinnas, Tartus, Narvas ja Pärnus nende linnade rahvahariduse osakonnad, maakondades — maakondade rahvahariduse osakonnad kohaliku töötava rahva saadikute Nõukogude ettepanekute alusel. Seejuures toimub võrgu kava koostamine kohalike poliitharidustöö inspektorite otsesel kaastegevusel ja kooskõlas kompartei ning ametiühingute kohalike organisatsioonidega. Võrgu kava kiidab heaks vastava linna või maakonna töötava rahva saadikute Nõukogu.

8. Rahvaraamatukogude võrgu kava koostatakse käesolevale lisatud vormi järgi linnade ja valdade viisi. Iga linna ja valla piires kirjutatakse esikohale keskraamatukogu (lahtrid 1—4), määrates ühtlasi temale ringkonna, mille kodanikke ta teenib otsese raamatulaenutamise teel (isiklik laenutamine) (lahtrid 9—12); seejärel kirjutatakse vormi 5—8 lahtreisse keskraamatukogu raamatulaenutus-punktid, määrates ühtlasi igale vastava ringkonna (lahtrid 9—12). Keskraamatukogu ja tema laenutuspunktide järele kirjutatakse (lahtreisse 1—4) haruraamatukogud, nende laenutuspunktid (lahtrid 5—8) ja nende vastavad ringkonnad (lahtrid 9—12). Keskkogudel ja harukogudel on kogu võrgu kava ulatuses omaette järjenumber 1-st alates (lahter 1), kuna raamatulaenutuspunktidel on omaette järjenumber (lahter 5). Kogud ja laenutuspunktid eraldatakse üksteisest joontega. Lahter 13-dasse märgitakse põhistused kõrvalekaldumiste kohta Rahvaraamatukogude korraldamise juhendite § 6-dast, ametiühingute raamatukogud jne.

9. Rahvaraamatukogude võrgu kava koostatakse 2-s eksemplaris ja esitatakse hiljemalt 15. veebruariks 1941. a. HRK Poliithariduse Osakonnale, kes selle esitab kinnitamiseks Hariduse Rahvakomissarile ja teise eksemplari kinnitatud võrgust selle esitanud rahvahariduse osakonnale tagasi saadab.

Rahvahariduse osakond saadab väljavõtted kinnitatud võrgu kavast igale linna ja valla töötava rahva saadikute Nõukogu täitevkomiteele.

10. Muudatuste tegemine kinnitatud võrgus toimub üldiselt võrgu kava kinnitamise korras.

Lisa: vorm.

Tallinnas, 23. detsembril 1940. nr. 630.

Hariduse Rahvakomissari asetäitja H. P i i l m a n n.

Raamatukogunduse vanem inspektor A. L e i n j ä r v.

Lisa HRK juhendile rahvaraamatukogude võrgu kava koostamiseks.

Vorm.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Kesk- ja harumtke	1. Linna või valla nimetus	Harukogu kaugus kesktal- linnast	Kas ole- masolev või avada kavatsetav kogu, viimase juhul — millal avatakse	Ra- laenu- tuspunkti- de	Keskraamatukogu ja haru kogude raamatu- laenu- tuspunkti- de nimetused, asukohad ja asu- tiste või organisatsioo- nide nimetused, kellede juurde need organi- seeritakse	Ra- laenu- tuspunkti- de kaugus vastavast kogust km	Kas olemas- olev või ava- da kavatsetav, viimase juhul — mil- lal avatakse laenu- tuspunkt	Külad ja elamis- punktid (linna- ja linnajagu)	Elamis- punkti- de arv	Kaugus kogust või laenu- tuspunkti- de	Rahvamaja ringkond, kuhu kuulub kesk- või harukogu või laenu- tuspunkt	Märkmeid ja selgitusi.
1	Näidis: 1. Auvere vald Auvere valla Kesk- raamatukogu — asub Peresaare Rahvamaja ruu- mides Peresaare p.-ag.	—	Olemas- olev	—	—	—	—	Auvere küla Peresaare „ Nurme „	150 300 200	1 3 2	Peresaare Rahvamaja	
2	Joala Haruraama- tukogu, asub Nurme külas, Nurme algkooli- majas Nurme p.-ag.	7	Olemas- olev	—	1 Nurmeotsa Raamatulaenu- tuspunkt, asub samanimeli- ses külas Nurmeotsa Rah- vamaja juures, viimase kor- raldusel	—	—	Nurmeotsa küla Taebla	180 120	1 3	Nurmeotsa Rahvamaja	
		2	Olemas- olev	2	Jõe Raamatulaenu- tuspunkt, asub Jõe Rahvamaja juures, viimase korraldusel	—	Olemas- olev	Nõmme küla Saare küla	300 140	1 2	Jõe Rahvamaja	
		—	—	—	—	—	—	Jõe küla	250	1	„	
		—	—	—	—	—	—	Järvakandi tehased	180	1	„	Kasvatib Keemiatöö- liste Ametiühingu Järvakandi Komitee raamatukogu, mis asub tehasete ruumi- des. Postiaadress: Järvakandi.

Rahvaraamatukogude arvestuse ja tehnika juhend.

Alus: Rahvaraamatukogunduse korraldamise juhendi (ENSV Teataja 1940, 40, 460) § 20.

I. Üldpõhimõtteid.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu 1940. a. 11. detsembri määruse rahvamajandusliku arvestuse korralduse kohta Eesti NS Vabariigis p.1 alusel on kõik rahvakomissariaadid ja vabariiklikud keskasutised kohustatud organiseerima alates 1941. a. jaanuarist arvestuse ja aruandmise korraldust neile alluvais ettevõtteis ja asutustes NSV Liidus kehtivate vormide ja juhendite kohaselt.

Kooskõlas selle määrusega tuleb vastavalt ümber korraldada ka rahvaraamatukogude arvestus, aruandmine ja tehnika, arvates 1. jaanuarist 1941. a.

Vennasvabariikide koostöö ja ühtluse seisukohalt oleks soovitav Eesti NS Vabariigi rahvaraamatukogudes täies ulatuses üle minna Vene NFS Vabariigis tarvitusel olevale tehnikale, mis on võetud tarvitusele pea kõigis NSVL liiduvabariikides. Kahjuks on selle teostamine 1. jaanuarist 1941. a. seotud suurte raskustega, kuna NSVL liiduvabariikide raamatukogudes on tarvitusel L. N. Tropovski poolt ümber töötatud rahvusvaheline kümnendliigitus, Eesti NS Vabariigi raamatukogudes aga sellest erinev Eesti kümnendliigitus; NSVL liiduvabariikides on raamatute asetamine riuleile süstemaatilis-alfabeetiline (liikide ja all-liikide järgi, liikide piirides aga autori (ketteri) märkide järgi), Eestis on asetus riuleile ka süstemaatiline, kuid liigi piirides asetuvad raamatud numbri järjekorras, kuna meil puuduvad eesti keele erinevustele ja raamatutoodangule kohandatud „Ketteritabelid“.

Seepärast vajab meie rahvaraamatukogude tehnika täielik ühtlustamine NSVL-s tarvitusel oleva tehnikaga vastavaid ettevalmistustöid ning teatavat aega, kusjuures tuleb silmas pidada ka asjaolu, et NSVL-s on teoksil uue Nõukogude liigituse loomine, mis rajaneb tervikuna marksismi-leninismi teooriale ja vastab täielikult sotsialismi ülesehitamise praktika nõuetele. Töö on küll alustatud, kuid see on väga keeruline ja nõuab pikemat aega.

Nende asjaolude tõttu tuleb rahvaraamatukogude tehnika alates 1. jaanuarist 1941. a. ajutiselt, kuni edaspidiste korraldusteni, rajada alljärgnevaile alustele ja põhimõtetele.

II. Üleminek NSVL raamatukogude tehnikale.

Rahvaraamatukogud, kes seda soovivad ja kellele see ei tekita erilisi raskusi, võivad NSVL-s kehtivale tehnikale üle minna täies ulatuses, teatades oma soovist HRK Poliitrahvade Osakonnale, kes selleks annab lähemaid juhiseid ja soetab neile selleks vajalikku venekeelset kirjandust.

Uutele rahvaraamatukogudele on üleminek eriti liigituse osas soovitav.

Ülejäänud raamatukogudes toimub osaline üleminek NSVL tehnikale järgmiselt.

III. Raamatute liigitamine.

Liigitussüsteem (Eesti kümnendliigitus) jääb ajutiselt endiseks, kusjuures liik nr. 2 nimetatakse ümber „Usuvastane kirjandus. Mõtte- ja kasvatusteadus“ ja all-liik nr. 20 (teine aste) „Usuvastane kirjandus“. Nimetused parandatakse kataloogides, etikettidel jne.

IV. Kataloogimine.

Olemasolevaid katalooge (vihk- või sedel-) peetakse vastavalt edasi, kusjuures Marx-Engels-Lenin-Stalini teoseid ja marksismi-leninismi ning sotsialismi ülesehitamise kohta käivat ühiskondlik-poliitilist kirjandust tõstetakse eriti esile ja tehakse kergesti kättesaadavaks.

V. Raamatukogu fondi (koostise) arvestus.

1. Raamatukogus olevate raamatute kui kogu rahva vara, kui ühiskondliku omandi hoidmiseks ja kindlustamiseks ning täpsete andmete saamiseks sotsialistlikust ülesehitustööst ja rahvamajanduse plaani täitmiseks on iga rahvaraamatukogu kohustatud pidama kahte liiki raamatufondi arvestust:

- 1) üldsummaline — „Raamatukogu fondi (koostise) läbikäigu raamatus“ (lisa vormid Rr-1 ja Rr-2) ja
- 2) individuaalne — „Raamatute üldnimestikus“ (s. o. inventariraamatus kirjanduse jaoks).

2. Neist on „Raamatukogu fondi (koostise) läbikäigu raamat“ uus rakendusraamat ja ta on määratud juurdetulevate, väljalangevate (kustutatavate) ja kogus olevate raamatute, brošüüride ja ajakirjade üldsummaliseks arvestamiseks. Raamat koosneb kahest osast: Esimene osa: Raamatute, ajakirjade ja brošüüride juurdetulek (lisa vorm Rr-1). Teine osa: Raamatute, ajakirjade ja brošüüride väljalangemine (kustutamine) (lisa vorm Rr-2).

3. Kõik ostetud, annetatud või tellitud ja saadetud raamatud tulevad kogusse vastu võtta saatedokumentide (arve, arve ärakirja, saatelehe, kaaskirja jne.) järgi.

Raamatute kohta, mis kogusse tulevad saatedokumentideta (näit. annetatud raamatud), koostatakse akt-nimestik. Selles aktis märgitakse akti järjenumber, koostamise aeg, kellelt raamatud saadud, üldarv, loetelu (autor, pealkiri), hind ja koguväärtus. Akt kirjutatakse alla raamatute üleandja ja vastuvõtja poolt.

4. Raamatukogusse vastuvõetavas raamatute komplektis ilmnevate puuduste (mõni raamat puudub, on asendatud teisega, on rikutud jne.) kohta koostatakse akt kahes eksemplaris, milledest üks jääb kogusse, teine aga saadetakse asutisele, kellelt raamatud saadud, nõudmisega puudused kõrvaldada.

5. Raamatute kogusse vastuvõtmise kohta annab koguhoidja, kes raamatud vastu võttis, saatedokumendil oma allkirja, märgib juurde kuupäeva ja seejärel tembeldab ära kõik saadud raamatud.

Pärast raamatute kandmist üldnimestikku märgitakse saatedokumendile iga saadud raamatu ette tema üldnimestiku number.

6. Kogusse vastuvõetud ja kogust kustutatud raamatud kantakse viivitamata fondi läbikäigu raamatusse, kusjuures raamatute sissekandmine toimub koguse (partii) viisi. Raamatute koguse all tuleb mõista ühe dokumendi (akti, saatekirja, arve jne.) järele üheaegselt juurdetulnud või väljalangenud raamatuid. Iga koguse sissekandmiseks kasutatakse ainult ühte rida. Selleks võetakse saatedokumendil kokku selle dokumendi järgi saadud või kustutatud raamatute koguse koguväärtus, edasi — raamatute arv, selles arvus leiduvate ajakirjade arv, ja liigitatakse raamatud vastavalt „läbikäigu raamatu“ lahtritele nii sisu kui ka keelte järgi, kusjuures brošüürid, mida üldnimestikku ei kanta (vaata p. 10), märgitakse raamatu eelviimasesse lahtrisse. Ajakirjad arvestatakse aastakäikude või poolaastate viisi.

Täitub lehekülj, tehakse kokkuvõte, mis kantakse teisele küljele. Igal veerandaastal tehakse kokkuvõte ja igal 2. jaanuaril möödunud aasta kokkuvõte, kusjuures raamatu teise osa (väljalangenud raamatud) kokkuvõte kantakse esimesse ossa vastava kokkuvõtte alla, ning arvatakse viimasest maha. Mahaarvamisel saadud kokkuvõtete vahe näitab raamatukogu fondi (koostise) tegelikku seisukokkuvõtte tegemise momendil. Kui raamat on korrapäraselt peetud, annab ta kergesti igal momendil ülevaate kogus olevate raamatute arvust, nende koguväärtusest ja jagunemisest liikidesse.

7. Raamatukogu fondi (koostise) läbikäiguraamatu sisseseadmiseks tehakse kindlaks raamatukogu fondi seis 1. jaanuariks 1941. a. Seejuures kustutatakse kõik kogust väljalangenud raamatud, eriti HRK Teatajais nr. 2, 4 ja 8 — 1940. a. avaldatud kõrvaldamisele kuuluvate raamatute nimestike nr. 1—4 alusel tarvitamiselt kõrvaldatud kirjandus. Raamatu vastavate lahtrite täitmiseks vajalikud andmed võetakse üldnimestikust.

Saadud kokkuvõtted kantakse „läbikäigu raamatu“ esimese osa esimesele reale, kusjuures lahtrisse „Kellelt raamatud saadud“ kirjutatakse „On olemas 1. jaanuariks 1941. a.“. Edaspidised raamatute juurdetulemised kantakse juba selle algsissekande alla.

Kuni „läbikäigu raamatu“ kogule kättesaatmiseni tuleb koguhoidjal enesel antud vormide järgi harilikku kirjavihku joonistada vajalik arv lehekülgi sissekannete tegemiseks ja vihku kantud andmed hiljem kanda selleks saadetud raamatusse.

8. Raamatukogu fondi „läbikäigu raamatu“ esimese osa lahtrite 8—15 ja teise osa lahtrite 6—13 täitmisel tuleb raamatukogus, kus on tarvitusel rahvusvaheline kümnendliigitus (L. N. Tropovski poolt ümbertöötatud):

- a) ühiskondlik-poliitilise kirjanduse alla võtta 1, 2, 3 ja 9 liigid;
- b) loodusteaduse ja matemaatika alla — 5 liik;
- c) tehnika alla — 6 liik, välja arvatud 61 (arstiteadus), mis kuulub muude raamatute alla, ja 63 (põllumajandus), mis näidatakse järgmises lahtris eraldi, kuna
- d) muude raamatute alla kuuluvad seega — 0 (üldosakond), 4 (keeleteadus), 7 (kunst ja sport), 8 (kirjandusteadus) ja 61 (arstiteadus).

Eesti kümnendliigitusega raamatukogudes võetakse:

- a) ühiskondlik-poliitilise kirjanduse alla — 2, 3, 7 ja 8 liigid tervelt; 6 liigist kontoritehnika, kaubateadus, liiklus- ja sidevahendid (65);
- b) loodusteaduse alla — 5 liik, välja arvatud arstiteadus (59), mis kuulub muude raamatute hulka; 6 liik, välja arvatud: a) põllumajandus ja kodumajapidamine (63 ja 64), mis arvestatakse järgmises lahtris eraldi; b) kontoritehnika, kaubateadus, liiklus- ja sidevahendid (65), mis kuuluvad ühiskondlik-poliitilise kirjanduse alla, ja c) sport (69), mis arvatakse muude raamatute hulgas;
- c) muude raamatute hulka kuuluvad: 1 ja 4 liigid tervelt, 5 liigist arstiteadus (59) ja 6 liigist sport (69).

9. Kõik raamatukogusse tulevad väljaanded kantakse tingimata inventariraamatusse kirjanduse jaoks, s. o. üldnimestikku, mille leheküljed peavad olema nummerdatud ja nende arv kinnitatud asutise poolt, kellele raamatukogu vahetult allub. Iga üldnimestikku kantud raamat saab omaette üldnimestiku numbriga, kusjuures terve saadud kogus kantakse sisse üldnimestikku ühekorraga, mis kergendab kontrolli.

Kirjanduse inventariraamatuna kasutatakse senist üldnimestikku edasi, kuna see sisaldab kõik vajalikud andmed, mis on ette nähtud NSVL inventariraamatu vormis, ja peale selle vajaliku järjenumbriga liigis.

10. Massikampaaniate puhul kogusse suuremal hulgal soetatavad või saabuavad brošüürid arvestatakse küll kõik fondi „läbikäigu raamatus“, kuid üldnimestikku kantakse neist ainult mõned eksemplarid. Ülejäänud eksemplarid võetakse arvele „Brošüüride registreerimise vihikusse“ (vorm Rr-3), kusjuures kõik brošüürid kantakse

vihikusse ühe järjenumbriga alla vaatamata eksemplaride arvule ja igale brošüürile antavale numbrile kirjutatakse ette täht „B“, et eraldada neid brošüüre üldnimestikku kantud teostest.

11. Raamatute kustutamine nii üldnimestikust kui ka fondi „läbikäigu raamatust“ toimub akti-nimestiku alusel, mis sisaldab järgmisi andmeid:

- 1) üldnimestiku number;
- 2) autor ja pealkiri;
- 3) hind;
- 4) liik;
- 5) väljalangemise põhjus ja alus.

Akti kirjutab alla raamatukogu juhataja, vaatab läbi raamatukogunõukogu ja kinnitab asutis, kellele kogu vahetult allub.

VI. Raamatute riiulile asetamine.

Siin jääb püsima endine kord.

VII. Laenutamise viis ja töö arvestus.

Raamatukogu kasutajate nimestik jääb endine, kuid „Raamatukogu päevik“ (lisa vorm Rr-4) tuleb uus, mis esialgu, kuni vastava raamatu kättesaamiseni, joonistatakse vihku, kust andmed hiljem kantakse raamatusse. Päeviku lahtrid rahvuse kohta täidab raamatukogu ise.

Raamatute laenutamist võib jätkata seni tarvitusel olnud aluste ja põhimõtete (kahekaardisüsteemi) järgi, pidades silmas nii raamatute, kui kogu rahva vara, alahoiu ja kindlustamise, kui ka vajalike arvuliste andmete saamise vajadust.

Raamatukogu on kohustatud pidevalt jälgima raamatute tagasitoomise tähtaegu ja püüdma lugejaid kasvatada raamatukogu vara hoidmisele ja raamatukogu kasutamiskorra teadlikule täitmisele.

Peale päeviku peab raamatukoguhoidja veel erilist raamatut või vihku, kuhu kantakse märkmed enescharimise ja massiettevtöte töö kohta (näit. ettevõtte: teema, eesmärk, kestus (raamatunäitus), külastajate koostis, kuulajate aktiivsus, ettevõtte sisulise külje hinnang nii osavõtjate kui ka raamatukogu enese poolt jne.).

VIII. Inventuur.

1. Raamatukogudes kuni 10.000 köitega tehakse inventuuri kord aastas, kuna raamatukogudes üle 10.000 köitega tehakse inventuuri üks kord kahe aasta jooksul. Suurte raamatukogude inventuuri tegemise tähtajad määratakse kokkuleppel kohaliku rahvahariduse osakonnaga.

Põhinõudmisteks inventuuri juures on:

- 1) minimaalne seisak raamatukogu tegevuses;
- 2) täpsus kontrollimisel ja
- 3) resultaaside täpne sõnastamine.

2. Inventuur seisab raamatukogu fondi võrdlemises rakendusraamatute andmetega, kusjuures raamatukogudes alla 10.000 köitega fondi võrreldakse vahetult üldnimestiku andmetega, kuna raamatukogudes üle 10.000 köitega võrdlemise moodus määratakse raamatukogu ettepanekul kohaliku rahvahariduse osakonna poolt.

3. Inventuuri tegemise juures peab viibima raamatukogu nõukogu esindaja.

4. Inventuuri resultaadid märgitakse üksikasjalikult vastavasse akti, mis asjaosaliste poolt allakirjutatuna esitatakse kinnitamiseks kohaliku töötava rahva saadikute Nõukogu täitevkomiteele.

IX. Dokumentide hoidmine ja vara arvestus.

1. Dokumendid raamatukogu fondi läbikäigu, raamatute juurdetulemise ja väljalangemise kohta, arve ära kirjad, saatekirjad, aktid jne. nõelutakse kaante vahele (juurdetuleku ja väljalangemise dokumendid eraldi); neile antakse järjenumbriid.

Raamatukogu muud dokumendid ja toimikud (aruanded, plaanid, eelarved, lepingud, juhendid, kirjavahetus jne.) säilitatakse erikaante vahele kinnitatuna.

2. Raamatukogu muu vara, peale raamatute (kapid, riulid, lauad, toolid jne.), arvestatakse erilises inventuuriraamatus, senise vormi järgi, kuni edaspidise korralduseni.

Samuti peetakse kassa- ja kviitungiraamatuid edasi senise korra järgi.

X. Aruandmine ja rakendusraamatud.

Uue arvestuse ja aruandmise korra kohaselt koostatakse aastaaruanne kalendriaasta peale. Aruande vorm ühes juhistega selle täitmiseks saadetakse raamatukogude kätte eraldi.

Materjale aruande jaoks annavad eeskätt fondi „läbikäigu raamat“ ja päevik, mispärast nende korrapärasest pidamisest oleneb plaani ja arvestuse täpsus.

Senise vormi järele rakendusmaterjalide ja raamatute müük on Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingult üle läinud Riiklikule Kirjastuskeskusele (Tallinn, Pärnu mnt. 10), kes hakkab korraldama ka uue vormi järele materjalide müüki.

Tallinnas, 23. detsembril 1940. a. nr. 629.

Hariduse Rahvakomissari asetäitja H. Piilmann.

Raamatukogunduse vanem inspektor A. Leinjärv.

..... raamatukogu fondi (koostise) läbikäigu raamat.

Teine osa: Raamatute, ajakirjade ja brošüüride väljalangemine (kustutamise).

1	Sissekande kuupäev	
2	Kustutuse akti järjekorra number	
3	Kustutatud raamatute, ajakirjade, ja brošüüride üldine väärtus	Rbl.
		Kop.
4	Raamatukogu üldnimes- tikest kustutatud raama- tute, ajakirjade ja brošüü- ride arv	Üldse
		Selles arvus ajakirju
5		
6	Üldse	
7	Ühiskondlik- pöhitilised raa- matud, ajakirjad ja brošüürid	Neist Marxi, Engelsi, Lenini, Stalini teoseid
8	Loodusteadus ja matemaatika	
9	Tehnika	
10	Põllumajandus	
11	Ilukirjandus	
12	Laste kirjandus	
13	Muud raamatud, ajakirjad ja brošüürid	
Sisu järgi		
Keelte järgi		
Kustutamise põhjuste järgi		
14		
15		
16		
17		
18	Kulunud	
19	Laenajate poolt tagasi toomata	
20	Muud põhjused	
21	Kustutatud neid brošüüre, mis kantud brošüü- ride registreerimise vihkusse	
22	Märkmel	

Vorm Rr — 4.

..... raamatukogu päevik (Täiskasvanute jaoks)

..... kuu 194... a.

1 lehekülg.

	Täiskasvanuid (üle 16. aast.)		N e i s t		Rahvuse järgi	Laenajaid käinud päeva jooksul
	Õpilasi	Muid	Soo järgi			
Oli kuu algul						
Registreeriti 1. kp.						
„ 2. „						
„ 3. „						
jne. kuni 31. „						
Kokku registreeriti kuu jooksul						
Kuu jooksul lahkus						
Oli kuu lõpul						
	Uldse laenajaid	Mehi	Naisi			
	Toolisi	Kolhoosnikke ja üksikmaapidajaid	Teenijaid	Kõrgemais õppeasutistes	Keskkoollides	Muid
			Lapsi kuni 16 aastani			

Tartu Riikliku Ülikooli kateedrite nimestik.

Kinnitatud Hariduse Rahvakomissari poolt 26. detsembril 1940.

Kinnitan Tartu Riikliku Ülikooli teaduskondade osakonnad ja kateedrid järgmiselt:

Õigusteaduskonnas:

- 1) Riigi- ja õigusteooria ning riigiõiguse kateeder;
- 2) Haldusõiguse kateeder;
- 3) Tsiviil- ja maaõiguse kateeder;
- 4) Kriminaalõiguse kateeder;
- 5) Kohtuõiguse kateeder.

Arstiteaduskonnas:

I. Arstiteaduse osakond:

- 1) Anatoomia kateeder;
- 2) Histoloogia ja embrüoloogia kateeder;
- 3) Füsioloogia ja bioloogilise keemia kateeder;
- 4) Farmakoloogia kateeder;
- 5) Patoloogia kateeder;
- 6) Mikrobioloogia kateeder;
- 7) Pediaatria kateeder;
- 8) Neuroloogia kateeder;
- 9) Psühhiaatria kateeder;
- 10) Oftalmoloogia kateeder;
- 11) Dermatoloogia ja veneroloogia kateeder;
- 12) Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste kateeder;
- 13) Suu- ja hambahaiguste kateeder;
- 14) Kohtuarstiteaduse kateeder;
- 15) Hospitaal-sisehaiguste kateeder;
- 16) Sisehaiguste propedeutika kateeder;
- 17) Teaduskondlik sisehaiguste kateeder;
- 18) Hospitaal-kirurgia kateeder;
- 19) Operatiivse ja ortopeedilise kirurgia kateeder;
- 20) Teaduskondlik kirurgia kateeder;
- 21) Röntgenoloogia ja radioloogia kateeder;
- 22) Günekoloogia ja sünnitusabi kateeder;
- 23) Hügieeni kateeder.

II. Farmaatsia osakond:

- 24) Farmakognoosia kateeder;
- 25) Farmatseutilise keemia kateeder;
- 26) Galeenilise farmaatsia ja apteegi retseptuuri kateeder.

Ajaloo-keeleteaduskonnas:

I. Ajaloo osakond:

- 1) Üldise ajaloo kateeder;
- 2) NSVL rahvaste ajaloo kateeder;
- 3) Eesti ajaloo kateeder;

- 4) Eesti ja üldise arheoloogia kateeder;
- 5) Eesti ja üldise kunstiajaloo kateeder;
- 6) Pedagoogika kateeder.

II. Keeleteaduse osakond:

- 7) Klassilise filoloogia kateeder;
- 8) Slaavi ja balti filoloogia kateeder;
- 9) Kirjanduse kateeder;
- 10) Lääne-Euroopa rahvaste filoloogiate kateeder;
- 11) Soome-ugri keelte kateeder;
- 12) Eesti keele kateeder.

Matemaatika-loodusteaduskonnas:

I. Füüsika-matemaatika osakond.

- 1) Matemaatika kateeder;
- 2) Rakendusmatemaatika kateeder;
- 3) Astronoomia kateeder;
- 4) Geofüüsika kateeder;
- 5) Füüsika kateeder.

II. Bioloogia osakond:

- 6) Botaanika kateeder;
- 7) Zooloogia kateeder;
- 8) Üldbioloogia kateeder.

III. Keemia osakond:

- 9) Anorgaanilise keemia kateeder;
- 10) Orgaanilise keemia kateeder.

IV. Geograafia-geoloogia osakond:

- 11) Geoloogia kateeder;
- 12) Geograafia kateeder.

Loomaarstiteaduskonnas:

- 1) Anatoomia, histoloogia ja embrüoloogia kateeder;
- 2) Kirurgia kateeder;
- 3) Patoloogilise anatoomia, histoloogia ja parasitoloogia kateeder;
- 4) Eripatoloogia, diagnostika ja teraapia kateeder;
- 5) Loomatervishoiu ja loomsete elatusvahendite hügieeni kateeder;
- 6) Epizootoloogia ja eribakterioloogia kateeder;
- 7) Veistehaiguste, sünnitusabi ja hobusekasvatuse kateeder.

Põllumajandusteaduskonnas:

I. Agronoomia osakond:

- 1) Taimahaiguste ja põllumajandus-botaanika kateeder;
- 2) Rakenduszooloogia ja entomoloogia kateeder;

- 3) Maaparanduse ja sookultuuri kateeder;
- 4) Mullateaduse ja agrikultuurkeemia kateeder;
- 5) Piimanduse ja mikrobioloogia kateeder;
- 6) Põllumajanduse mehhaniseerimise kateeder;
- 7) Taimekasvatuse kateeder;
- 8) Loomakasvatuse kateeder;
- 9) Agraarökoonomia ja plaanimajanduse kateeder.

II. Metsateaduse osakond:

- 10) Metsakorralduse ja metsakasvatuse kateeder;
- 11) Metsakasvatuse ja metsandusliku inseneriteaduse kateeder.

III. Aianduse-mesinduse osakond:

- 12) Üld- ja puuviljaaiananduse kateeder;
- 13) Kõõgiviljaaiananduse kateeder;
- 14) Ehisaianduse ja aiakujunduse kateeder;
- 15) Mesinduse kateeder.

Üldülikoolilised kateedrid:

- 1) Marksismi-leninismi aluste kateeder;
- 2) Poliitilise ökonoomia kateeder;
- 3) Kehalise kasvatuse kateeder;
- 4) Sõjalise õpetuse kateeder.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

Teaduse ja Kõrgema Hariduse Osakonna juhataja K. Saaret.

Hariduse Rahvakomissari käskkiri Põhja-Eesti Poliitharidustöö Kooli avamise kohta.

1. Kinnitan Hariduse Rahvakomissariaadi Poliithariduse Osakonna 1940/41. a. tegevusplaanis Põhja-Eesti Poliitharidustöö Kooli avamise Virumaal Kunda vallas.

2. Kooli juhatajaks määran Karl Vares'e, arvates 1. detsembrist 1940. a.

3. Kooli juhatajale teen ülesandeks esitada õppejõudude kandidaadid ametisse kinnitamiseks ja teha ettepanekud kooli õppekava ja tegeliku õppetöö alguse kohta, mitte hiljem kui 12. jaan. 1941. a.

Tallinnas, 19. dets. 1940. a.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

Kinnitan
19. detsembril 1940. a.
Nigol Andresen,
Hariduse Rahvakomissar.

Põhja-Eesti Poliitharidustöö Kooli tunnikava.

1. Marksismi-leninismi alused	5 tundi nädalas
2. Konstitutsioon	1 „ „
3. Poliitiline ökonomia	3 „ „
4. Poliitharidustöö organisatsioon ja meetodid	3 „ „
5. Rahvamaja ja klubitöö praktika	2 „ „
6. NSVL rahvaste ajalugu	2 „ „
7. Eesti keel ja kirjandus	2 „ „
8. Vene keel	4 „ „
9. Majandusteadus ja maadeteadus (eriti NSVL maad)	2 „ „
10. Matemaatika	2 „ „
11. Loodusteadus ja tervishoid	2 „ „
12. Põllumajandus, aiandus ja kodumajandus	2 „ „
13. Tööõpetus (käsitöö)	2 „ „
14. Laulmine ja muusika	3 „ „
15. Võimlemine	1 „ „
16. Kaitseõpetus	2 „ „
17. Ringide töö	4 „ „

Kokku 42 tundi nädalas.

Peale tunniplaanis ettenähtud tundide õpilased võtavad isetegevuslikul teel osa ELKNÜ, klubilisest tegevusest ja rahvamajade tegevuses praktiseeritavate ringide tööst.

Vajalised tegevusorganid ja õpiringid kutsutakse ellu koolijuhataja poolt koostatud kava järele, samuti teostab koolijuhataja õppeasutise kodukorra.

Poliithariduse Osakonna juhataja H. Piilmann.

Rahvahariduse mõnede määruste kehtivuse kaotamise juhend.

ENSV Teataja 1940, 68, 929.

Antud Hariduse Rahvakomissari poolt 19. detsembril 1940.

I.

§ 1. Noorsoo organiseerimise seaduse kehtetuks tunnustamisega (ENSV Teataja 1940, 53, 615) on kaotanud kehtivuse järgmised määrused ja juhendid:

- 1) Õpilasingide ja -ühingute ning algkoolide juures asutatavate noorteühingute korraldamise määrus (RT 1937, 4, 34);
- 2) Noorsoo organiseerimise seaduse § 20 ettenähtud noorsoo-organisatsioonide registreerimise kord (RT 1937, 5, 40);
- 3) Noortekomiteede ülesanded, nende asutamise ja tegevuse alused (RT 1937, 26, 236);
- 4) Väljaspool kooli olevate noortelaagrite, -suvepidustuste ja teiste koosolekute pidamise alused ja kord (RT 1937, 37, 342);

- 5) Noorsoo-organisatsioonide tegevuse järelevalve määrus (RT 1937, 96, 780);
- 6) Õpilaste, nende organisatsioonide ja noorteühingute teistest organisatsioonidest osavõtmise määrus (RT 1937, 98, 796).

II.

Käesolev juhend jõustub avaldamisega.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

Üldosakonna juhataja A. Kurvits.

Rahvahariduse ja kultuuriala mõnede määruste kehtivuse kaotamise juhend.

ENSV Teataja 1940, 43, 503.

Antud Hariduse Rahvakomissari poolt 6. novembril 1940.

I.

§ 1. Rahvahariduse ja kultuuriala järgmised määrused on kaotanud kehtivuse:

- 1) Haridusministeeriumi määrus väljamaa õpestipendiumide andmise kohta (RT 1923, 117);
- 2) Määrus ajakirja „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja“ väljaandmise kohta (RT 1932, 41, 377);
- 3) Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi pedagoogilise ajakirja väljaandmise määrus (RT 1934, 93, 746).

II.

Käesolev juhend jõustub avaldamisega.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

Üldosakonna juhataja A. Kurvits.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1940. a. 19. detsembri ringkiri nr. 12 maa- ja linnakoolivalitsustele, koolide inspektoritele ja õppejõududele mitmesuguste juhendite, ringkirjade ja korralduste kehtivuse kaotamise asjas.

Hariduse Rahvakomissariaat teatab, et kehtivuse on kaotanud järgmised juhendid, ringkirjad ja korraldused:

1. Haridusministeeriumi 1937. a. 23. jaan. ringkiri nr. 6201 „Noorsoo organiseerimise seaduse § 20 ettenähtud noorsoo-organisatsioonide registreerimise korra“ asjas (HMT 3 — 1937).
2. Haridusministri poolt 30. dets. 1936. a. antud „Õpilasingide ja -ühingute ning algkoolide juures asutatavate noorteühingute korraldamise määruse“ (RT 1937, 4) käsitamise juhend (HMT 3 — 1937).
3. Õpilasingide normaalpõhikiri (HMT 3 — 1937).
4. Vabariigi Presidendi juhend noorsoo organiseerimise alal nr. 1 (HMT 8 — 1938).
5. Haridusministeeriumi 1937. a. 4. mai ringkiri nr. 6202 õpilasorganisatsioonide põhikirjade asjas (HMT 13 — 1937).

6. Haridusministeeriumi 1937. a. 7. mai ringkiri nr. 6203 korjanduste, loteriide ja näitemüükide korraldamiseks loa hankimise asjas (HMT 13 — 1937).

7. Haridusministeeriumi 1937. a. 11. dets. ringkiri nr. 6205 algkoolide juures asutatud noorteühingute koosolekute pidamise korra ja lõbustusmaksu asjas (HMT 28 — 1937).

8. Haridusministeeriumi 1937. a. 10. dets. ringkiri nr. 6204 koolis ja kooli juures tegutsevate noorsoo-organisatsioonide likvideerimise puhul nende varanduste kasutamise asjas (HMT 28 — 1937).

9. Haridusministeeriumi 1937. a. 14. dets. ringkiri nr. 6206 noortekomiteede senise tegevuse ja uute päeväülesannete asjas (HMT 28 — 1937).

10. Haridusministeeriumi 1938. a. 14. mai ringkiri nr. 6201 noortekomiteede tegevuse asjas (HMT 11 — 1938).

11. Noorsoo organiseerimise seaduse § 20 alusel Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonnas peetavasse noorsoo-organisatsioonide registrisse kantud noorsoo organisatsioonid, samuti sellest registrist kustutatud ja nimetusi muutnud organisatsioonid. RT Lisa 1937, 49; 1938, 15; 1939, 62.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

Üldosakonna juhataja A. Kurvits.